

leuk én leerzaam

"Jongens, jassen aan en GPS [1] mee. We gaan vandaag op speurtocht naar iets heel groots en spannends in de buurt. En neem ook een mp3-speler mee, want daarin staan jullie opdrachten." Het lijkt een toekomstscenario voor een school in 2020, maar het gebeurt nu al op de Anna van Burenschool in Enschede. Daar wordt veelvuldig gebruik gemaakt van allerlei elektronische middelen. Niet omdat de leerkrachten zo gek zijn op techniek, maar omdat ze graag goed en leuk onderwijs willen geven. En in hun visie kan ict daarbij een belangrijk hulpmiddel zijn. Ted Bisschop, directeur van de Anna van Burenschool met daarbij een bovenschoolse taak op ict-gebied, is daarachter de drijvende kracht. Hij heeft in de afgelopen jaren al heel wat initiatieven ontplooid: verschillende websites, een digitale leeromgeving, en nu weer het gebruik van GPS en mp3-spelers in de lessen.

Op stap

De leerlingen van de Anna van Burenschool zijn het al een beetje gewend. Sommige lessen krijgen ze buiten, vaak in de vorm van een speurtocht. Vandaag moeten ze hun weg zoeken naar iets 'spannends wat niet gegroeid is'. De GPS-ontvanger wijst ze daarbij de weg. Onderweg moeten ze luisteren naar de mp3-speler. Als ze langst het park met de vijver lopen, horen ze de muzikant van De Moldau van de componist Smetana. Ze horen de stem van de meester die bij die muziek ook een opdracht heeft ingesproken: 'De Moldau is de langste rivier van Tsjechië. Weten jullie wat de langste rivier is van Nederland?' Even later horen ze het geluid van een vogel. Ze moeten de mp3-speler uitzetten en luisteren of ze die vogel ook in het echt horen. En weten ze ook wat voor vogel het is? Al pralend en overleggend komen ze aan bij het doel van de speurtocht: een hoogspanningsmast. Terug op school moeten ze precies opzoeken wat een hoogspanningsmast doet en waarom veel mensen liever niet in de buurt van een hoogspanningsmast wonen. Ze maken er met zijn allen op de computer een mooi werkstuk van en natuurlijk worden in het werkstuk de foto's gezet die ze onderweg hebben gemaakt.

Luisteren

De mp3-spelers worden niet alleen gebruikt voor opdrachten onderweg, ze worden ook op school gebruikt. Zoals voor rekendictees, gewone dictees [2] en voor luisteropdrachten. Ted Bisschop: "Rekendictees kun je heel eenvoudig op verschillende niveaus maken door het vertragen of het versnellen van het bestand. Een snel dictee laten we voortgaan door een snel muziekje, een langzaam rekendictee begint met rustige muziek."

De mp3-speler leent zich ook prima voor leeslessen voor dyslectische kinderen. Daarvoor worden zogenaamde luisterboeken overgezet naar de mp3-speler. De kinderen mogen dan het boek beluisteren, terwijl ze zelf meelezen in het gewone boek. De dyslectische leerlingen genieten van deze manier van lezen. Zeer geschikt zijn volgens Bisschop onder andere de boeken Mathilda van Roald Dahl en Koning van Katoren van Jan Terlouw.

Websites

Bisschop heeft voor zijn school ook een aantal websites ontwikkeld. Zoals De verkiezingen [3]. Op deze site worden allerlei zaken uitgelegd die te maken hebben met politiek: wat is een lijsttrekker en een voorkeursstems en hoe ziet een stemcomputer eruit? Het bijzondere van de site is dat die begrippen niet zijn beschreven door volwassenen, maar door de kinderen zelf. Een andere site is Weejes en waijes [5]. Op die site mogen leerlingen zelf woorden verklaren. Wat zijn aboriginals, wat gebeurt er bij een aardbeving, en wat is een maanfase? De kinderen bepalen zelf waarover ze wat willen schrijven, ze mogen er een plaatje bij zoeken en een link naar een andere website erbij zetten. De redactie van de site wordt gevormd door kinderen van groep 7 en 8.

Een heel speciale website is Eiloland [4], een digitale leeromgeving waarbinnen kinderen, thuis of op school, opdrachten kunnen maken. Deze leeromgeving is geboren uit nood: "Op school vielen nogal eens leerkrachten in de bovenbouw uit. Als zo'n leerkracht vervangen moest worden, nam ik zelf de groep over maar als directeur had ik daar eigenlijk geen tijd voor. Met Eiloland konden we de kinderen thuis aan het werk houden. We hebben uiteindelijk wel met de ouders alles doorgesproken en afspraken gemaakt. Zo werden bijvoorbeeld waar nodig de kosten vergoed van het inbellen." Eiloland is sinds de start uitgebreid met onder andere een forum. Bijzonder is dat sommige kinderen zelf thuis het programma Skype [6] op de computer hebben geïnstalleerd, zodat ze bij het werken in Eiloland contact met elkaar houden.

Smartboard

Op de Anna van Burenschool kunnen de leerlingen ook werken met een USB-microscop en de resultaten van hun onderzoek aan de andere leerlingen laten zien via het smartboard in de klas. Het smartboard wordt ook gebruikt in combinatie met GPS. Soms krijgen de kinderen de opdracht de buurt te verkennen. Bisschop: "Dat plaatje dat dan in het beeldschermje verschijnt, kun je met de juiste software op je smartboard krijgen. Je trekt het over en je print het uit. De kinderen hebben dan hun eigen kaartje en met die kaart gaan ze dan weer de straat op om alles in te tekenen wat ze verder tegenkomen. Daar kun je verschillende eisen aan stellen: kinderen uit groep 5 kunnen de gebouwen op de goede plaats zetten; kinderen uit groep 6 moeten ook de schaal een beetje in de gaten houden." Bisschop is daarnaast overigens ook nog bezig met podcasting met betrekking tot Springday 2006 [7]. Kinderen uit de hele EU kunnen dan middels een podcast iets kwijt over hun land of geven hun mening over de EU.

Wie achter deze initiatieven grote subsidiestromen en fulltime werkracht vermoedt, heeft het mis. Bisschop is overdag gewoon directeur en benut de avonden voor het uitwerken van al zijn plannen. "Ik ben een groot fan van Goede tijden, slechte tijden. Als de rest van de familie voor de televisie zit, kan ik ongestoord allerlei dingen uitdenken!" Omdat hij naast zijn directeurstaak ook nog een taak heeft als bovenscholielcer heeft hij de beschikking over een klein geldpotje dat hij kan gebruiken voor wat hij noemt 'ongenuanceerde innovatie'. Veel is dat niet, maar dat is ook niet nodig, vindt hij. "Niet alles wat leuk is, hoeft duur te zijn. Een eenvoudig mp3-spelerje heb je voor een euro of 20, wil je gaan podcasten dan heb je een microfoon nodig, die kost ongeveer 5 euro."

Noten

1. De afkorting GPS staat voor Global Positioning systeem. Dat is een systeem dat met behulp van satellieten meet waar je je bevindt op de aarde. Wie een GPS-apparaat wil aanschaffen, moet goed letten op de ingebouwde antenne. Sommige antennes (quad helix antennes) vangen in alle standen de satellietsignalen op; andere (flat patch antennes) veriseren dat de ontvanger in een bepaalde positie wordt gehouden om de signalen op te vangen.
2. Twee voorbeelden van dictees zijn te vinden op www.eiloland.nl/woorden+gr5.mp3 (woorddictee) en www.eiloland.nl/rekendictee%20rustig.mp3 (rekendictee in een rustig tempo).
3. home.helnet.nl/~episcops/verkiezingen.htm. De site zal binnenkort weer ge-update worden voor de komende verkiezingsronde.
4. www.weejesenwaijes.nl/
5. www.eiloland.nl/gps.html
6. Skype is een programma waarmee je via internet met elkaar kunt bellen. Je maakt dan gebruik van de microfoon en speakers van de computer om met elkaar te praten. Omdat het contact verder verloopt via internet, zijn er geen telefoonkosten als je een kabel- of ADSL-verbinding hebt.
7. www.springday2006.org. Springday is een initiatief van European Schoolnet.

Op www.wves.nl vindt u een link naar een MP3-bestand waarin Bisschop tips geeft voor de aanschaf van een GPS-ontvanger.